

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hoče sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega uslovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torika opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Boji v Bukovini.

Naši uspehi v Bukovini, pri Jakobenu in pri Kirlibabi. — V Karpatih polagoma zopet napredujemo. — V dveh dneh ujeli v Karpatih 1050 Rusov. — V Przemyslu je že 5000 ruskih ujetnikov. — V zahodni Galiciji in na Rusko-Poljskem vobče mir, le živahni artilerijski boji. — S srbskega bojišča nič novega. — Pomorska bitka med Nemci in Angleži pri Helgolandu. — Potopila se ena angleška in ena nemška ladja. — Na Ruskem narašča želja po miru. — V Italiji sta katoliška in socialistična stranka proti vojski. — Sv. Oče določi spravno pobožnost za dan 7. februarja.

Kako bo spomladi?

Meščani imajo svojo skrb za bodočnost, a tudi kmetovalci jo imajo. Meščani trpjo že sedaj vsled dražje in jo bodo gotovo še bolj občutili. Kmetovalci pa obhaja strah, kako bodo spomladi opravili potrebno kmetijsko delo, ker je tekom sedanje zime odšlo mnogo mladeničev in mož na novo v vojsko.

Prva skrb je seveda, posvetiti se poljedelstvu, polja morajo biti letos na vsak način dobro obdelana, kajti živeža nam je najbolj treba. Obenem s poljedelstvom je treba gojiti z vso skrbnostjo tudi našo živinorejo, ki je podlaga poljedelstva in poklicana pomagati z mlekom in mesom k zadostni prehrani prebivalstva. Zraven poljedelstva so na Stajerskem še tudi velevažne gospodarske panoge vinogradništvo in čimljarsvo. Posebno v težavnem položaju so oni, ki imajo zraven vinograda in čimljarske druge kmetije ali je imajo premalo. Ti bodo morali vso skrb obrniti na to, da opravijo vse za svojo gospodarsko potrebno delo pravočasno in dobro.

Ravnatelj grmske Sole Rohrman piše o spomladnem kmetijskem delu: Poljedelstvo v naših slovenskih deželah je majhno, a je za tako težke čase v ugodnem položaju, ker proizvaja najrazličnejše sadeže. Zaradi tega ga tudi ne bo kazalo dosti izpreminjati. Potrebno n a n a i v a ž n e j š e ž i t o j e v z e m l j i. Upajmo, da bo letošnje zimo dobro prestalo. Za spomladno pridelovanje pa pridejo vsi dosedanji sadeži v poštev, le s to izpremembo, da kaže nekatere sadeže v nekoliko-

ko večji meri saditi. To velja v naših razmerah za krompir, turšico in za fižo.

Pri krompirju je važno, da pridelamo nekaj več z godnjega krompirja in da skrbimo za potrebno in dobro seme. Naj se sadi krompir v vrste (za brazdo), da ga bo moč obdelovati z okopalnikom in osipalnikom.

Poleg krompirja je treba letos več turšice. Turšica je važna za naše kraje, posebno v takih časih, ker daje važne in dobre pridelke, dober kruh in izvrstno močno krmo. Poleg navadne turšice naj se seje tudi nekoliko zgodnje turšice, ki se zadovoljuje tudi na manj gnojeni njivi. Z ozirom na to, da bo letošnje več okopavine, gnoja pa malo, naj se obrne sem in tja kako deteljišče za turšico. Po dobrem deteljišču turšica tudi brez gnoja obrodi, kakor kažejo dolgoletne izkušnje na kmetijski šoli na Grmu. Tudi turšica naj se seje v vrste in v taki razdalji kakor krompir, da jo bo mogoče obdelovati z okopalnikom in osipalnikom.

Tudi fižol je v takih časih bolj važna rastlina, ker daje prav tečen živež in se lahko proda. Važno je, gledati posebno na rane vrste.

Slike iz vojne.

Kje počivajo naši dragi?

M. V., pionir iz župnije Sv. Lovrenca na Dr. p., piše g. kaplanu dne 8. januarja 1915.: Častiti g.

kaplan! Ker imam ravno priložnost, Vam hočem napisati par vrstic iz severne Poljske. Napisal bi lahko mnogo, pa smo avstrijski vojaki tako hudomušni, da nečemo vsega izdati. Vreme se nam vsak dan spreminja, ravno tako kakor Rusi, ki so tudi vsak dan drugih misli: enkrat bežijo vsi, drugič zopet na enem križu, tretjič, kadar je največja sila, pa „orožje proč“, „roke v zrak“ in huj sovražnikom v roke misleč: življenje mi le ostane, živeli tudi ne bomo preslabo tam. Žalostni so tukajšnji kraji, sama pogorišča in pokopališča, kjer nam kažejo borni leseni križi, kje počivajo naši bratje, ki o njih ne bodo njihovi domači nikdar vedeli, kje počiva njihov oče, brat ali sin. Pa njih imena bodo zapisana v zgodovini na veke. Bog jim bodi milostljiv! Mnogo mož in fantov je šlo iz naše drage Lovrenčke župnije, izmed katerih se jih mnogo ne vrne več, ki ostanejo daleč v tuji zemlji pri svojem počitku. Bog nam daj enkrat grozote te vojske prestat! Mislim, da bo ta izkušnja marsikaterega izmed nas spametovala in pripravila do spoznanja, da je Bog nad nami. Kdor moliti ne zna, naj se na vojsko poda! Tudi jaz nisem bil eden izmed pobožnih, ali tukaj sprevidim, da nam je božja pomoč najbolj potrebna. Vojska je grozota za vse ljudi. Žalostno je gledati lačne poljske otročiče, ki si pridejo prositi malo juhe k vojaškim kuhinjam. Uničeno je vse, polja, vasi, ceste, železnice, z eno besedo: vse, posebno tukajšnja proga Krakov—Varšava je čisto razstreljena in postaje požgane. Kar pa niso mogli vnikati, so pa pokopali, da iščemo, kakor na Hajdini pri Ptujju starišine. Včasih, pa redko, imamo veselje tukaj, ko nam-

LISTER.

Gašpurjeva smrt.

Napisal Matko.

Pri mizi poleg peči je sedel tesar Gašpur. Sam je bil, brez družbe, brez prijateljev, a ni mu bilo dolgčas. Z rokama se je naslanjal na mizo, gledal srepro v prazno kupico in modroval sam s seboj. Včasih se je ozrl k sosednji mizi, kjer je razlagal Rogačev Peter številni družbi svoje doživljaje v Galiciji. Strašno je bilo tam gori, krogle so švigale kakor bi rojile bučele; tu je padel vojak, tam dva, trije, večkrat cela vrsta — smrt je imela bogato žetov. Redkim je bila sreča mila, med temi tudi Petru, ki je bil samo ranjen na roki. Moral je v bolnišnico, kjer so mu dali dopusta štirinajst dni.

Pozorno so ga poslušali vsi in tudi Gašpur je ujel nekaj besed, ki so ga prisilile k modrovanju. In Gašpur je mislil, glasno mislil ter tako-le modroval:

„Vojska, kajpada, vojska! Ljudje se koljejo, tepejo, streljajo in ne vem, kaj še vse. Čemu je tega treba? Doma bi ostali, dela jim ne zmanjka, če se ga le hočejo lotiti. Gospod so rekli danes pri pridigi: „Vojska je siba božja“. — Gospod že vejo, kaj rečejo. Može in fantje so odšli na vojsko, doma pa smo ostali starci, otroci in ženske. Kaj boš, s tem ni nič! Kdo bo delal, kdo sejal? Ženske so preslabe, starci ravno tako, na otroke pa spleh ni misliti, da bi kaj opravili. Hm, križ je z nami, velik križ je, če je vojska. Hm!“

Gašpur je pogledal v steklenico in pomislil, da bi bilo dobro, ako bi mu krčmarica prinesla še četrtno vina.

Krčmarica je prišla, ter nagovorila Gašpurja: „Kajne, enega še?“

„Naj se pokadi! Enega še, sentjanževca mora biti!“

Krčmarica se je ozrla še na sosednjo mizo in takoj odbrzela k vinski omariči, kjer je napolnila steklenico z vinom.

V sobi se je delal mrak. Postave pivcev so se zabrisale, obrabi so postali nejasni, le ogorki cigar so žareli v mraku kakor kresnice. Tedaj se je spomnil Gašpur, da se vrača od desetega opravila, da ima daleč domov tja gor do lesene kočice pod Levšnikovim svetom; in na cekar se je spomnil, na tisti cekar, ki ga je vedno spremljal v mesto, in v katerega je vselej naložil raznih potrebščin za cel teden. Gašpur je namral dalje:

„Nekaj moke, kos slanine, šest zavojčkov tobaka — kaj je to? A odšteti sem moral tri krone — za služek dveh dni. Nič ne bi rekel, ko bi še mogel tako delati kakor prejšnje čase: ali človek se postara, opeša in jaz sem se. Oko ne nese, roka se trese, tesar pa mora imeti bistro oko in mirno roko, drugače je bruno, kakor bi ga z motiko okopal.“ — Nalil si je kupico, izpil v dušku in nadaljeval z modrovanjem: „Takega bi imel vsak dan, pa se ne bi nikoli pritoževal. A kaj hočem! Siromak sem in siromak ostane. Lesena kočica, greda poleg nje, v hlevu pa koza — to je moje premoženje. Prav nič se ne pritožujem: stradal nisem, požrešnost pa je greh.“

Gašpur je izpil, poklical krčmarico in plačal. „Saj se ne mudi“, norčevala se je ženska: Gašpur pa ji je zabrusil v obraz:

„Lepo sem se obnašal, pošteno sem plačal, zat lahko grem, kadar sam hočem. Lahko noč!“

Nataknil je cekar na palico in odšel pri zadnjih vratih.

Lepa jesenska noč ga je objela. Milijon zvezd ga je pozdravilo ter mu ponudilo spremstvo do doma. Pod nogami je škripal in ječal led, ki se je naredil po mlakah in lužah. Gašpur si je zapel suktno, kajti noč je bila hladna.

„Poldrugo uro hoje“, je pomislil. „težava bo.“ Zunaj mesta se je ozrl na breg in zadovoljno pokimal.

„Tam gori pod tisto široko njivo je moja ljuba kočica. Moje oko jo vidi, četudi je noč krog in krog. Skrita je kočica, drevje krog nje zapira pogled nepoklicanim ljudem in prav je tako. Ako bi bila velika, z apnom pobeljena in z rdečo streho pokrita, videl bi jo tujec od daleč in dobil bi poželenje po njej. Kdo ve, kaj še pride? Morda priložnost sovražnik v dolino, in ko bi zagledal lepo hišico, po njej bi bilo. Sovražnik? Na Turka se prav nič ne zanesem. Poživavšnikov komij, tisti, ki časnike bere, je dejal, da beži Turki z nami. V obraz sem se mu nasmejal pri teh besedah. Hotel me je imeti za norca, a jaz prav dobro vem, da s Turkom ni nič. Rajni dedej so mi pripovedovali nekdanj, da še pride Turci v našo dolino: po tiste lipe pride na Homecu, ki jih je zasadil, ko je razgrajul tu okrog. Bog ne daj, da bi dočakali takega zbiska! Rajši umrjem, kakor da bi prišel Turkom v pest. In po moji koči bi bilo, in moja marogo bi vzeli in jo zaklali.“

Gašpurju se je storilo milo pri spominu na kozo in na kozo. Nehote se je ozrl krog sebe ter pospešil korake. Cesta se je začela vzdigovati in Gašpur je moral vzeti palico na pomoč, kajti starost ga je tlačila in naduha mu delala napotje. Prišel je do Plaznika; dva sta morala v vojsko od te liše — gospodar in hlapec.

(Dalje prihodnjič.)